

Karhu vai susi

Perinteikäs tamperelainen konepajayhtiö Lokomo suunnitteli joskus ennen sotia tiehöylien valmistamista. Päätettiin rakentaa prototyyppi. Nimeksi keksittiin tiekarhu.

Kun kone aikanaan saatiin valmiiksi, tehtaan omistajat kenkätehtailija Emil Aaltonen mukaan lukien kutsuttiin härveliä ihmettelemään. Aaltonen kierteli ja kaarteli, kurkisti alle ja kiipesi päälle. Aikansa ihmeteltyään hän totesi, että tästä piti tulla karhu, mutta tulikin susi. Liekö totta vai urbaania legendaa. Ainakin lokomolaiset kertoilivat vierailijoille tällaisia juttuja joskus 70-luvulla.

On tullut sittemmin puuhattua jonkin verran näiden karhujen kanssa. Se on komea kone, jollaista joka poika tahtoisi ajaa. No, en päässyt ajelemaan. Ylvään tiekarhun juju ja sydän löytyvät koneen alta. Nimittäin ne terät, joilla maata ja tietä työstetään. Ne ovat ihmeainetta, äärettömän lujaa ja kovaa sekä samalla huippusitkeää.

Tasasärmäinen kesäterä ei oikeastaan ole kummoinkaan. Otetaan tietyllä tavalla seostettua terästä ja kuumavalssataan siitä sopivaa muotoa. Sitten lyödään vähän reikiä, teroitetaan, karkaistetaan ja päästetään. Jotkut vielä viimeistelevät ja maalailevatkin kauniin keltaiseksi, vaikkei se maali siinä kauaa kestä. Kunnollisia kesäteriä saa nykyään vähän sieltä sun täältä.

Mutta jääterä, siinä on jotakin! Jääterän särmään on stansattu syvät lovet, jolloin terästä tulee hampaikas. Valtava kone puskee sitten tällaisella terällä läpi lumen ja jään. Jos se jäisikin vain jäähän, ei ongelmaa, mutta joskus terän eteen sattuu asfalttia, töyssyjä, kiviä, kaivonkansia ja vaikka mitä. On aika kinkkistä saada terä sellaiseksi, että se kestä. Markkinoille on nyttemmin tullut myös monimutkaisempia ja järeämpiä tappiteriä.

Ennen vanhaan kun ei niin paljoa suolattu, ja kun lunta ja jäätäkin riitti, tiekarhut taasoittivat tiet aina keväisin. Pinnasta tuli tasaisempi kuin kesäkelillä. Sellaista baanaa oli metka ajaa jäykällä ristikudosrenkailla. Auto meni kuin kiskoilla, eikä totellut oikein ohjausta.

Talvi on taas tuonut pihanomistajille paljon työtä. Lumet eivät meinaa mahtua mihinkään. Ja sitten kun juuri on saanut pikkupihansa kolattua, tiekarhu tulee ja kääntää paksun penkan pihan reunaan. Ja sitä jääkasaa ei saa enää irti, jos ei heti ryhdy.

Mutta perniöläiset tiemiehet kurvailevatkin fiksummilla vehkeillä. Tieterän reunassa näyttää olevan kääntyvä lippa. Kuski laskee sen alas juuri pihan kohdalla, ja näin kone vie jonkin matkaa mukanaan valtaosan penkasta. Onpas hieno hiffaus.

Ja sitten usein vielä tiekarhun perässä hyörii pienempi kauhakuormaajan näköinen vempeli, jolla kuski pukkailee penkaan pieniä pistokkaita. Niihin on käsikolalla kiva kipata omat lumensa.

Että kiitos vaan tästä!

pajen